

Kyrkomötets avslutningsmessa i Uppsala domkyrka 20 november 2019

20 år sedan undertecknandet av gemensam deklaration om rättfärdiggörelseläran

Matt. 13:31-33

För några år sedan hamnade Mikael Wiehes hitlåt ”Flickan och kråkan” på nytt på svensktoppen. Artisten Timbuktu gjorde en coverversion i TV-programmet ”Så mycket bättre”. En yngre generation kunde tolka världen och sitt eget liv i ljuset av Mikael Wiehes lyrik eftersom Wiehe beskriver något välbekant. Vi tänker alla då och då på drömmar vi drömt men som en efter en tagit slut. Vi kan alla i olika skepnader se bilden av flickan som springer på taniga ben med en skadeskjuten kråka i sin famn. Den vuxna rösten i sångtexten konstaterar nyktert att snart är den kraxande, klumpiga fågeln alldeles död men flickan ger inte upp. Hon springer vidare för det som är riktigt och sant. Hon litar på det som hennes pappa har sagt. Finns det liv är det aldrig försent.

Vem eller vad är den skadeskjutna kråkan? I sångtexten är det den vuxna människan som darrar i vånda och nöd. Hon springer med bultande hjärta. Hon söker efter någon som har svar. Hon bönar och ber fast hon egentligen vet att det redan är alldeles för sent.

Idag är det inte bara vuxna som kan känna igen sig i den rädsla och skräck som Mikael Wiehe beskriver. Många barn och ungdomar söker intensivt efter någon som kan hjälpa och de längtar efter en annan typ av svar än dem man kan hitta om man söker på Internet. Det sägs att en människa har formulerat alla existentiella frågor vid sex års ålder. Idag kan allt färre människor hantera de oundvikliga livsfrågorna på ett konstruktivt sätt med hjälp av de resurser som finns i vår kristna tradition. Därför är därför som ett tematiskt kyrkomöte om lärande och undervisningen ligger helt rätt i tiden.

Ibland tenderar vi att tala om kristen undervisning eller trosförmedling i Sverige idag som om det handlade om en kraxande kråka som snart kommer att vara död. Alla siffror pekar neråt. Kunskaperna om kristen tro är dåliga. Den kristna seden är bruten och det är svårt att rekrytera folk som kan göra något åt situationen. Visst är det viktigt att vi är realistiska och nyktert konstaterar att här gäller det att springa för livet för snart kan det vara för sent. Men för att vi ska orka springa med tindrande ögon behöver vi göra som flickan i Wiehes sång. Vi måste springa i tillit till det som Gud, vår pappa, har sagt.

I dagens evangelietext talar Gud till oss genom två liknelser som Jesus berättar. En man sår ett litet senapskorn i en stor åker – inte i en blomkruka eller en kryddträdgård – och skadeskjutna kråkor som längtar efter trygghet och värme kommer till trädet när de upptäcker att de kan bygga bo bland grenarna. En kvinna arbetar in en liten surdeg i en mjölmängd som skulle fylla ungefär tio skurhinkar. När vi hör talas om det bakprojektet tänker åtminstone några av oss att det verkar ganska hopplöst men faktum är att det inte är ett fåfängt arbete som kvinnan ägnar sig åt. En enda liten surdeg kan genomsyra 40 liter mjöl precis som ett enda litet senapskorn kan bli ett stort träd. Det är det som är poängen. Det befriande evangeliet ligger i insikten att det inte är omöjligt utan att det går. Gud – som har skapat både senapskorn och

surdegar – kommer att se till att himmelriket – som än idag börjar i det mycket lilla – en gång kommer att bli så stort att den ondska som skadeskjuter slutgiltigt besegras.

Det finns en kraft i evangeliet – i surdegen och i senapskornet – som vi behöver återupptäcka för att orka springa vidare med tindrande ögon på våra taniga ben.

Vi måste smaka på mjölet för att kunna glädjas över att det faktiskt är lite syrat även om det inte ser ut så. Vi behöver promenera över åkern tillsammans för att fundera över hur vi bäst sköter om ett senapskorn i den växtzon som råder här och nu. Uppmaningen gäller oss alla – oavsett samfundstillhörighet – för vi kristna i Sverige delar jordmån med varandra.

I vår tid är det inte bara Svenska kyrkan som särskilt lyfter fram behovet av undervisning och lärande. Alla kyrkor och samfund i Sverige brottas med utmaningen att förmedla kristen tro i ett land där evangeliets surdeg har gömmts i så stora mängder mjöl att en del knappast får syn på surdegen eller smak för den. Om vi skördar frukterna av de ekumeniska genombrott som har skett på senare år kommer vi att upptäcka att trosförmedlingen kan bli så mycket bättre om vi gör det tillsammans.

När Timbuktu kom in på svensktoppen med Mikael Wiehes hitlåt om flickan och kråkan fick gamla ord ett nytt liv eftersom de sjöngs med en annan betoning och en annan refräng. När vi idag uppmärksammar att det är 20 år sedan undertecknandet av den gemensamma deklARATIONEN om rättfärdiggörelseläran så firar vi att kristna idag kan sjunga allsång på ett sätt som har varit omöjligt i nästan 500 år. Gamla ord har fått nytt liv eftersom vi har insett att 1500-talets refränger är förlegade. De betoningar som uttrycktes i dåtidens fördömanden är inte kyrkosplittrande idag.

I den nästa sista paragrafen i den gemensamma deklARATIONEN om rättfärdiggörelseläran finns ett vuxet och nyktert konstaterande som lätt kan relateras till Jesu liknelse om surdegen. Undertecknarna säger ungefär så här: Nu är vi överens om hur vi ska tolka receptet men ingen människa kan äta sig mätt på recept. Också i kyrkans värld är det så att ”the proof is in the pudding”. Den lärobildning som vi är överens om måste få genomsyra oss och våra församlingar så att skadeskjutna kråkor som lever idag kan tolka världen och våra liv med hjälp av de resurser som finns kristen tradition.

Den gemensamma deklARATIONEN är ett frö av samförstånd som har planterats i världens åker. Det fröet har växt sedan 1999 och vi vill att det ska fortsätta att växa eftersom Jesus säger att det blir lättare för människor att tro om vi kristna inte odlar ofruktbara motsättningar. (Joh.17:21.) I deklARATIONEN bekänner vi tillsammans ”att de troende kan lita på Guds nåd och löften. Trots sin egen svaghet och trots de många hoten mot deras tro, kan de troende, på grund av styrkan i Kristi död och uppståndelse, bygga på det verksamma löftet om Guds nåd i Ordet och sakramenten och vara säkra på denna nåd.” Om man vill förenkla den 34:e paragrafens välavvägda teologiska formulering – som säkert har stötts och blötts under många, långa sammanträden – så kan man säga att den betyder att det finns hopp för alla skadeskjutna kråkor. Det är därför som vi springer vidare med evangeliets bud om liv. Vi litar på att Jesus har rätt. Även om vår egen tro eller den kristna tron i Sverige idag skulle vara lika liten som ett senapskorn så kan den förflytta berg. (Matt. 17:20.) Även om surdegen är liten och mjölmängden stor så kan Kristus till slut bli allt i alla. (Kol. 3:11.) Så stor är kraften i evangeliet.

+ Karin Johannesson